

N:o 154.

Af herr **M. Matsson**, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t, angående upphörande af pastors själfskrifvenhet såsom ordförande i kyrkostämman.*

I tider, då kommunal själfstyrelse ännu var någonting opröfvadt och den stora allmänheten saknade vana vid skötsel af allmänna värf, var det utan tvifvel välbetänkt, om icke rent af nödvändigt, att ledningen af öfverläggningar om kommunala angelägenheter till stor del öfverläts åt prästerskapet. Dessa hänsyn förefinnas dock icke numera i den omfattning, att bibehållandet af pastors själfskrifvenhet såsom ordförande i kyrkostämman ensamt däraf kan vara betingadt. Icke heller torde andra skäl, som till äfventyrs kunna anföras för bibehållande af denna själfskrifvenhet, uppväga de olägenheter, som äro förknippade med, att prästerna fortfarande äro betungade med åliggandet att leda kyrkostämmans förhandlingar och att fullgöra en hel del annat, som med ordförandeskapet i kyrkostämman är förknippadt.

För mången prästman, som har att fullgöra en mångfald andra tidskräfvande och ansträngande ämbetsgöromål, skulle det säkerligen kännas som en betydlig lättnad att kunna frigöra sig från de omsorger och den tidsuphoffring, som ordförandeskapet i kyrkostämman kräfver, och mera odeladt få ägna sig åt sitt egentliga kall.

En och annan prästman, med förutsättningar för att på det mest tillfredsställande sätt fylla de rent prästerliga plikterna, saknar dock i mer eller mindre grad de egenskaper, som erfordras för att på ett framgångs-

rikt sätt fylla sin plats som ordförande i kyrkostämman. Vid sådant förhållande skulle det på samma gång vara till båtnad för prästen och till gagn för församlingen, om prästen kunde befrias från skyldigheten att befatta sig med göromål af så öfvervägande administrativ natur, att de måste anses främmande för hans hufvudsakliga uppgift. I alla händelser är ett stort inflytande på under kyrkostämma hörande ärenden åt prästen förbehållet, alldenstund ärendena skola undergå förberedande behandling i kyrkoråd och skolråd, innan de af kyrkostämma afgöras.

Redan den omständigheten, att prästen blifvit kyrkostämman så att säga påtvingad, är ägnad att bringa honom i ett skeft läge till sin församling. Äfven för den prästman, som är särskildt rustad och anlagd att omhänderhafva ordförandeskapet i kyrkostämma, skulle det därför vara förmånligt att få innehafva ordförandeskapet på grund af församlingens genom val uttryckta förtroende i stället för att innehafva det med själfskrifvenhetens rätt. Å andra sidan låter det tänka sig, att präst, som vid omhänderhafvandet af ordförandeskapet i kyrkostämma under nuvarande förhållanden ådragit sig berättigadt klander, skulle, om ordförandeskapet vore beroende på församlingens val, visa sig mera angelägen om att sköta ordförandeskapet till allmän belåtenhet.

Därigenom att prästen i egenskap af ordförande i kyrkostämman bringas in i församlingens åsikts- och intressestrider, kommer han stundom i en ställning till sina församlingsbor, som icke kan anses gagnelig för hans uppgift att vara vårdare öfver det religiösa församlingsslifvet. Anledningen till det ganska allmänt rådande missförståndet och bristen på förtroende mellan vår tids prästerskap och folk torde i väsentlig grad vara att söka i detta missförhållande.

Enär prästens aflöningsförhållanden äro sådana, att han oftare än de flesta andra kan vänta nytta eller skada af den utgång, vissa under kyrkostämmas handläggning hörande frågor få, torde det ofta nog vara för prästen motbjudande och ur rättslig synpunkt förkastligt, att dessa frågor nödvändigt skola afgöras under prästens ledning.

Då det icke så sällan förekommer tvist om, huruvida en kyrkostämma blifvit lagligt utlyst, måste under nuvarande förhållanden stämman ordförande, hvilken det såsom pastor åligger att attestera kungörelsens uppläsande, bära vittnesbörd i egen sak. Detta strider dock mot våra rättsgrundsatser och äfventyrar församlingsmedlemmarnes rätt gent emot ordföranden i kyrkostämman, ifall denne skulle kunna tänkas vara så litet nogräknad med medlen, att han skulle tillåta sig missbruka sin

ställning såsom själfskrifven ordförande för vinnande af egna önskemål. I sådant vidrigt fall, hvarmed man i alla händelser måste vid lagstiftning räkna, äro församlingsmedlemmarne till sådan grad prisgifna åt prästens godtycke, att den kommunala själfstyrelsen på detta område blir i betänklig grad illusorisk.

Jag tillåter mig på grund häraf vördsamt hemställa,

det Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida icke ordförande i kyrkostämma skulle kunna väljas på samma sätt af kyrkostämman som ordförande i kommunalstämma väljes af kommunalstämman, samt därefter för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar och tillägg uti Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kyrkostämma samt om kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 jämte andra häraf berörda lagrum, att pastors själfskrifvenhet såsom ordförande i kyrkostämma måtte upphöra.

Stockholm den 28 januari 1904.

M. Matsson.